

Jarosław Radkiewicz

Częstochowa - Wyczerpy Dolne

Informator Archeologiczny : badania 1, 58-60

1967

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Przebadano powierzchnię 20 m², odkrywając jedną półziemiankę; była ona założona na planie nieforemnego owalu, wydłużonego po linii północ-południe, jej wymiary wynosiły 3,60 x 2,95 m. Wypełnisko półziemianki zagłębione było w całość do głębokości 0,92 m.

Inwentarz ruchomy stanowiło ponad 30 ułamków naczyń glinianych - przeważnie garnków, oraz 7 fragmentów talerzy krążkowych o jednej powierzchni pokrytej nakłuciami paznokciowymi. Ceramika pochodzi z naczyń wykonanych z gliny schudzonej, z gruboziarnistą domieszką o powierzchni zewnętrznej obmazywanej barwy czerwono-brunatnej. Odkrytą półziemiankę datuje się na ostatni okres epoki brązu.

Penetracja prowadzona w pobliżu miejsca badań wykazała występowanie obok licznych fragmentów ceramiki kultury łużyckiej, ułamki naczyń glinianych z okresu wpływów rzymskich i z okresu wczesnego średniowiecza. Mgr A. Szponar, pracownik Katedry Geografii Uniwersytetu Wrocławskiego opracował także charakterystykę morfologiczno-geologiczną stanowiska osadniczego w Bychowie.

C Z Ę S T O C H O W A - Wyczerpy
Dolne

Muzeum w Częstochowie

Badania prowadził mgr Jarosław Radkiewicz, w okresie od 3.VIII do 13.IX, finansował WKZ w Katowicach.

Prace o charakterze ratowniczym objęły najbardziej zagrożoną /wybieraniem piasku/ środkową część piaszczystej wydmy, leżącej nad starym korytem rzeki Warty, na której zalega cmentarzysko kultury łużyckiej, osada z okresu wpływów rzymskich, oraz w zachodniej części

wzgórza, zniszczone już cmentarzysko identycznie datowane jak wspomniana osada. W odległości ca 350 m od tego stanowiska zlokalizowana jest otwarta osada kultury Łużyckiej, na której w ubiegłym roku zabezpieczono jeden obiekt typu mieszkalnego.

W trakcie tegorocznych badań prace skoncentrowano głównie na cmentarzysku Łużyckim, chociaż musiano również zebrać cienką warstwę brązowo-szarej piaszczystej ziemi ze znaczną domieszką spalenizny, pokrywającą całą środkową partię pagórka. Zalegała ona pod hamusem i zawierała stosunkowo dużą ilość ceramiki rzymskiej oraz wtórnie zalegające fragmenty Łużyckiej. Wyeksplorowano również jedną jamę, o funkcji trudnej do określenia, zawierającą również materiał rzymski. Są to elementy istniejącej na tym miejscu osady, z której dwa obiekty mieszkalne, o konstrukcji słupowej z brukowanymi wnętrzami przebadano w latach ubiegłych.

Z 22 grobów odkrytych w roku bieżącym, w 4 stwierdzono pochówek popielnicowy. Zalegały one na głębokości ca 45 cm i prócz popielnicy nie stwierdzono żadnego innego wyposażenia. Reszta to groby szkieletowe i naśladujące je układem ciałopalne, jamowe. Z góry przykryte były kilkuwarstwowym brukiem kamiennym, wśród którego zalegały fragmenty ceramiczne i spalenizna. Sam pochówek zalegał w wypadku grobów ciałopalnych na głębokości 80-100 cm, a w wypadku szkieletowych nawet do 170 cm. Jama grobowa miała zawsze układ północ-południe z nieznanymi odchyleniami. W kilku przypadkach wystąpiły pełne obstawy kamienne, przeważały natomiast wykonane symbolicznie z kilku kamieni. Głowy w grobach szkieletowych zwrócone były w kierunku południowym, a w grobach ciałopalnych można było zaobserwować intencjonalny układ przepalonych kości, odpowiadający tej zasadzie. Wyposażenie, w skład którego z reguły wchodzi: garnek jajowaty, misa, czarka, czerpaki i inne, umieszczane było zarówno w południowej jak i w północnej części grobu, z tym, że od południa /od strony głowy/ było znacznie licz-

niejsze.

Wstępna analiza uzyskanego materiału pozwala datować cmentarzysko na V okres epoki brązu.

D ę B N I C A, pow. Trzebnia

Konserwator Zabytków Archeologicznych we Wrocławiu

Badania prowadził mgr Tadeusz Kaletyn w okresie od 15.V. do 30.VIII, finansował WKZ we Wrocławiu.

Odsłonięto i przebadano przestrzeń o powierzchni około 11 arów nawiązując do badań z lat 1963-1966. Ogółem wyeksplorowano 115 obiektów nieruchomych /numeracja kolejna od 1171-1286/. W tym 92 obiekty datowane są na okres kultury Łużyckiej, pozostałe pochodzą z okresu wpływów rzymskich i wczesnego średniowiecza. Na uwagę zasługuje pięć budynków kultury Łużyckiej o konstrukcji słupowej /nr 1281, 1282, 1284, 1285, 1286/. Miały one mniej lub bardziej prostokątny zarys poziomy, ich powierzchnia wahała się od około 9,5 m² do ponad 20 m². Były one usytuowane nieregularnie w stosunku do stron świata, Trzy z nich miały wewnątrz paleniska, w jednym przypadku stwierdzono ślady ogniska. W czterech budynkach, ich północnej części odkryto piwniczki - jamy kształtu kolistego w poziomie o średnicy do 1,40 m, wkopane w całość maksymalnie do głębokości 1,05 m.

W budynkach znajdowały się ślady polepy z odciskami konstrukcji drewnianych.

Inwentarz ruchomy budynków obejmował przede wszystkim ułamki ceramiki w liczbie od kilku do kilkudziesięciu sztuk. Omawiane obiekty datuje się na koniec epoki brązu.